

Čís. 2007.

Stavba domu jest »odvážným obchodem« ve smyslu §u 486 čís. 1 tr. zák. jen, bylo-li z a p o č a t o za poměrů hospodářsky nejistých, vzbuzujících nebezpečí poklesu realit, aniž by stavebník měl současně dostatečné prostředky k překonání účinků krise a splnění svých závazků.

Pokud není tu vědomí neschopnosti platiti (§ 486 čís. 2 tr. zák.), mohl-li dlužník, spoléhaje na shovívavost některých věřitelů (příbuzných), počítati s plným krytím ostatních věřitelů.

(Rozh. ze dne 4. června 1925, Zm II 162/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Mor. Ostravě ze dne 6. února 1925, jímž byl stěžovatel vinným uznán přečinem úpadku z nedbalosti ve smyslu §u 486 čís. 1, 2 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti nelze upřítí oprávnění již s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 4 §u 281 tr. ř. Stěžovatel zodpovídal se tím, že při stavbě učiliště mohl počítati s tím, že dostavený dům bude míti cenu 700.000 Kč, že však v tomto svém předpokladu byl zklamán nečekaným poklesem ceny realit o celou polovici do konce roku 1923, a dovolával se na důkaz správnosti tohoto zodpovídání se výsledku znalce z oboru stavitelského, jenž by o poklesu cen budov, jakož i o výši ceny, kterou stěžovatel mohl kalkulovati, mohl dáti náležitého vysvětlení. Neprávem zamítl soud návrh ten, spatřiv odvážný obchod v započetí stavby domu nedostatečným vlastním kapitálem asi 100.000 Kč, při čemž prý stěžovatel budoval na samých domněnkách, jako, že z výnosu činže a školy zaplatí dluh a že cena domu bude aspoň 700.000 Kč, a nepočítal s možností opačnou a okolnostmi nepříznivými. Stavba domu, najmě u stěžovatele, jenž si jí chtěl zabezpečiti trvale vyhovující místnosti pro svou obchodní školu, sama o sobě ještě není obchodem odvážným; mohla by se však státi takovým obchodem, pokud by stěžovatel byl začal se stavbou za poměrů hospodářsky nejistých, vzbuzujících nebezpečí poklesu cen realit, nemaje současně dostatečných prostředků, by mohl případné neblahé účinky takové krise překonati a přes znehodnocení nově vystaveného domu dostáti všem svým závazkům, dříve za podmínek hospodářsky zcela jiných vzniknuvším. Rozhodujícím je tedy v prvé řadě, byly-li hospodářské poměry a obzvláště poměry na realitním trhu a v stavebním průmyslu v době započetí stavby takové, že si stěžovatel při patřičné bedlivosti musel uvědomiti nejistotu a odvážlivost zamýšlené stavby; touto otázkou se soud neobíral a bude proto zapotřebí, by výsledkem znalce z oboru stavebního, jenž o tom může podati nejlépe potřebné vysvětlení, zjistil, byly-li hospodářské poměry již v době započetí stavby stěžovatelem kolísavé a hrozivé, či povstal-li

rozvrat cen realit později, snad náhle, a kdy a v jakém rozsahu. Stejně bude nanejvýš důležitým, zjednatí si výslechem tohoto znalce jasno o tom, mohl-li stěžovatel při započetí stavby bezpečně kalkulovati s cenou dostavěného domu 700.000 Kč, neboť je na snadě, že cena tato pro výši dosažitelného hypotečního úvěru tvoří důležitou oporu a, že o odvážném obchodu, jsoucím s majetkovými poměry v nápadném odporu (§ 486 čís. 1 tr. zák.) sotva by bylo lze mluvíti, pokud stěžovatel při prozřetelném a svědomitém uvažování celé tehdejší situace skutečně s takovou cenou dostavěného domu počítati mohl. Pro bezpečné posuzování této otázky, jakož i pojmu »používání nepřiměřeného úvěru« nebude zajisté ani bez významu soudem odmítnutý výslech svědků Antonína K-a, otce obžalovaného, a Matěje S-a (patrně budoucího jeho tchána) o skutečnosti, že mu půjčili peníze (110.000 Kč, případně 100.000 Kč) ihned ze začátku do stavby, a že nenaléhají na zaplacení a žádají od něho své pohledávky jen dle možnosti. Podle zjištění rozsudkových činí totiž pasiva včetně shora uvedených dluhů 509.910 Kč, aktiva 310.000 Kč, schodek tedy 199.910 Kč; pokud by se nyní prokázalo, že ony dvě zápůjčky ve značné výši 210.000 Kč byly poskytnuty stěžovateli již na počátku stavby bez určení doby splatnosti a s výhodou, že je může spláceti dle možnosti, šlo by sotva o odvážlivost stěžovatele, započavšího stavbu vedle vlastního kapitálu 100.000 Kč s dlouhodobým, nikterak neobtěžným úvěrem dalších 110.000 Kč a 65.000 Kč, a sotva by bylo lze za všech okolností v děláni ostatních dluhů ve výši asi 300.000 Kč, vlastně aktivy krytých, již spatřovati používání nepřiměřeného úvěru. Výslech těchto dvou svědků mohl by konečně míti rozhodný význam též pro skutkovou podstatu přečinu ve smyslu §u 486 čís. 2 tr. zák., jehož základním předpokladem je vědomí dlužníkovo o neschopnosti platiti; byla-li totiž stěžovateli ohledně shora uvedených dluhů ve výši 210.000 Kč skutečně zaručena volnost, zaplatiti je bez určité lhůty platební podle možnosti, není vyloučeno, že stěžovatel s ohledem na stav zbývajících pohledávek 300.000 Kč a aktiv 310.000 Kč si vůbec nebyl vědom neschopnosti platiti, nýbrž, že, moha spoléhati na shovívavost obou hlavních věřitelů, počítal s plným krytím věřitelů cizích a situaci svou pojímal pouze za »váznutí platů«. Již z těchto úvah bylo zmateční stížnosti, k jejíž vývodům se co do přečinu §u 486 čís. 2 tr. zák. pouze připomíná, že neprávem vytýká rozsudku nedostatek zjištění škody vzešlé věřitelům děláním nových dluhů, za souhlasu generální prokuratury již v zasedání neveřejném vyhověti a uznati podle §u 5 novely z 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878, jak se stalo.

Čís. 2008.

Jde o přešupek §u 1 zákona o útisku ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., nikoliv o zločin vydírání ve smyslu §u 98 b) tr. zák., hrozil-li starosta města, oferující jako živnostník, ostatním spoluofereťm, že se postará o to, by nedostali žádné městské práce, nevezmou-li své oferty zpět.

(Rozh. ze dne 5. června 1925, Zm I 69/25.)